
Prashamamritam

ప్రశమామృతమ్

Document Information

Text title : Prashamamritam

File name : prashamAmRRitam.itx

Category : misc

Location : doc_z_misc_general

Author : Krishnananda Saraswati

Proofread by : Rajesh Thyagarajan

Description/comments : Minor works of Shri Krishnananda Saraswati

Latest update : November 6, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 6, 2025

sanskritdocuments.org

ప్రశమామృతమ్

వేధా హరిరితి హర ఇతి వాణీ కమలాలయేతి దుగ్ధేతి ।
యస్య విభూతయ ఏతాస్తం శివమఖిలోపశమపదం వందే ॥ ౧॥

వందే వాచాం దేవీం వన్దిజనానన్దకన్దలీకన్దమ్ ।
ప్రతిబిమ్బితమివ దర్పణబిమ్బే యస్యామిదం జగద్భాతి ॥ ౨॥

యద్విజ్ఞానాలోకేన వ్యవహితవిప్రకృష్టసూక్ష్మాణి ।
భాస్వన్తస్తే సన్తః స్థేయాః సర్వత్ర సంశయే సేవ్యాః ॥ ౩॥

మూకస్వమప్రాయం పరితః ఖద్యోతవత్తమోగ్రస్తమ్ ।
స్ఫురితాస్ఫురితస్వపదం జ్ఞానం యేషాం కృతోఽజ్ఞులిస్తేషామ్ ॥ ౪॥

అక్లేశకోశసంస్కృహమనుపగతప్రకృతిరజ్ఞానక్లేశమ్ ।
అపరిచితదణ్డయోగం వైరాగ్యం కిమపి జయతి సామ్రాజ్యమ్ ॥ ౫॥

భూయాదిదమితి రాగో మా భూదిదమిత్యయం పునర్దేషః ।
ఉభయపదాత్యయభావం వైరాగ్యం జయతి సుజనసౌభాగ్యమ్ ॥ ౬॥

ఉపరతిరౌదాసీన్యం ప్రశమో విజ్ఞానసమ్ప్రసాదశ్చ ।
వైరాగ్యమనాభోగః పరమసుఖశ్చైతి ముక్తిపర్యాయాః ॥ ౭॥

సో నవమో నవమరసః శాన్తస్వానన్దఘస్ఫురత్తాత్మా ।
అస్య తు శ్శృంఖారాద్యో భేదో వివిధోపధానవశాత్ ॥ ౮॥

శమరసమభివిజ్ఞాతుం జ్ఞాపయితుం చాపసన్ప్రగల్భవై ।
విషయాశావశమన్తఃకరణం న నియన్తుమీశతే కేఽపి ॥ ౯॥

కామః స్పృహా చ రాగో గర్వచ్ఛృష్టా చ తౌన్యముత్కణ్ఠా ।
ఆశా రతిశ్చ తాపః పర్యాయా నిరయదుఃఖభేదస్య ॥ ౧౦॥

సదనద్భాన్తిర్మూలం లిపోపఘ్నూ జరా చ కార్పణ్యమ్ ।
దైన్యాయాసః ప్రసవః తృష్ణావిషవీరుధః ఫలం దుఃఖమ్ ॥ ౧౧॥

అమృతం మృత్యురితి ద్వయమిదమిహ న మమేతి యన్మమేత్యపి చ ।

న మమేత్యమృతం ప్రశమో మమేతి తృష్ణాపరిగ్రహో మృత్యుః ॥ ౧౨॥

అమమత్యసుఖోపాయే తృష్ణామయశాన్తిపరమసుఖే ।

ఆయస్యన్విషయసుఖే గిరికాగ్రహణే గిరిం ఖనతి ॥ ౧౩॥

సుఖమన్విచ్ఛన్ విషయే తృష్ణాం బధ్నాతి యో మూఢః ।

సన్ధక్షతి సవిధే సః జ్వలన్తమగ్నిముష్ణాలుః ॥ ౧౪॥

కియదపి వసు చ క్షేత్రం పునరపి కియదపి చ కియదపి చ ।

ఇత్యఖిలం బ్రహ్మాణ్డం కింయన్తి కేన తృప్యతాం తుష్ణా ॥ ౧౫॥

తృష్ణాకాలరజన్యా ఆధూనా యా నః సృకకోణస్య ।

పర్యాప్తం జగదఖిలం తర్పయితుం తాం ప్రభూయతే కేన ॥ ౧౬॥

హీరపి జహ్నేతి పరం ధైర్య కార్యం వివశముపయాతి ।

స్వాతన్త్ర్యమన్వతన్త్రం భవతి తు తృష్ణాపరిగ్రహో యస్య ॥ ౧౭॥

తుల్యేఽపి చానుబద్ధే మహాయతి విషయం కదాపి లఘయతి వా ।

స్వచ్ఛన్దన్తృష్ణాయా లఘయత్యేవాశ్రమం మహాన్తమపి ॥ ౧౮॥

తృష్ణామోహితచేతాః ప్రణమతి కృపణఞ్చ ధనినమివ పశ్యన్ ।

ఘూర్ణతి స తయా శూన్యేఽనవలమ్పేవాత్యయేవ పిఞ్చలవః ॥ ౧౯॥

వనమయతే ఖనతి మహీం గిరిమధిరోహత్యపాం నిధిం విశతి ।

పరిచరతి పాపజాతిం కిమివ న తృష్ణాతురః కురుతే ॥ ౨౦॥

ప్రణమతి కమపి ప్రలపతి కిమపి ప్రకృతం వచోఽథవాఽత్రకృతమ్ ।

శివ శివ బహు విక్రియతే తృష్ణావిషమజ్వరాతురో మనుజః ॥ ౨౧॥

అన్పృశ్యమపి పదేన స్పృశతి పదే గాఢనమితసకలాఙ్గః ।

దర్శయతి దీనభావం గ్రన్తన్తృష్ణాపిశాచికయా ॥ ౨౨॥

వ్యాలాచరితేఽపి వనే హితతృణచారీ మృగోఽపి వరమ్ ।

తం తు ధిగనుధనినం యః స్వోదరభరణాయ సహతి సన్తాపమ్ ॥ ౨౩॥

ఈషడ్గాహం గహనం ఘోరం వారాశిమాశయా విశతః ।

కష్టమిదం తు యదగ్రే తిష్ఠతి కృపణో దురీశస్య ॥ ౨౪॥

క్షణమివ సంచయం గ్రథయన్ అజ్ఞే లగ్నమివ కిమపి సమ్మార్జన్ ।

అనభిమతమేవ ధనినో విక్రియతే హన్త తృష్ణయా క్రాన్తః ॥ ౨౫॥

దేవ స్వామిన్నార్క ప్రసీద నాథేతి నేశ్వరం న గురుమ్ |
 శివ శివ జరరబుభూషా కైషా కాపురుషమాహ కిం ధనికమ్ || ౨౬ ||
 పశ్యత్యన్యం ధనికే కథయతి చాన్యేన ధనమదస్థలితమ్ |
 పశ్య బలం తృష్ణాయాః స్వయమయమనుమోదతే కస్మాత్ || ౨౭ ||
 బహుచాటురటన్ధనకో ధనికేనాకర్ణితావధీరణయా |
 పశ్య ఫలం తృష్ణాయా వ్హిణో దీనశ్చ భర్త్యుతే సకలైః || ౨౮ ||
 అవనతిమధికామజ్జులిమళ్లథబన్ధం సమస్తరద వివృతిమ్ |
 దుర్ధనికే దైన్యోక్తస్తృష్టైకా శిక్షయత్యుపాధ్యాయా || ౨౯ ||
 తిర్యక్ప్రేక్షిణి పురుషే భయతరలాక్షః స్వదైన్యవినివేదీ |
 కృపచ్ఛ్రిం జీవతి కృపణో ధిక్కష్టం తృష్టికా విడమ్బయతి || ౩౦ ||
 నాట్యానురజ్జునాయ నాపి మహేశానసమ్ప్రసాదాయ |
 న పృథగ్గనకుతుకాయ చ నానాభినయైశ్చ నటతి కిం కృపణః || ౩౧ ||
 కృపణోఽభినయతి కరుణం దీనవచః ప్రణతిదృష్టిచాపల్యైః |
 పుష్యతి రౌద్రం ధనికో బీభత్సం ప్రేక్షకస్తు హాస్యమపి || ౩౨ ||
 అన్వయమున్నతమభిజనమఖిలకలకౌశలశ్చ సార్వజ్ఞ్యమ్ |
 తృష్టైకా నృపతిసమే ప్రహసననటనాజ్ఞహారయతి || ౩౩ ||
 ఉపసర్పత్యపసర్పతి వక్తుమివ ప్రస్తువంశ్చ విభ్యదివ |
 ఉత్తిష్ఠత్యుపవిశతి చ తృష్ణావివశః కియన్నుపే నటతి || ౩౪ ||
 న స్వస్య చ న స్వానాం శామ్యతి తృష్ణాజ్వరోత్కలికా |
 కిం సేవన్తే కృపణా భూపతిరితి సజ్చరత్ప్రేతమ్ || ౩౫ ||
 ఆస్తామర్థిజనోఽయం స్వీయజనే వా కియత్కదోపకృతమ్ |
 నృపతిం నిహీనవృత్త్యా సేవన్తే హస్త తృష్ణయైవ హతాః || ౩౬ ||
 నరపతిరాలోకిష్ట స్మయతే స్మ ప్రత్యవేక్ష్య మామద్య |
 ఇతి తృష్ణావివశమతిర్నిస్త్రపమనుభాషతే సదసి || ౩౭ ||
 కిమతః కుమ్భిపాకే యది వదనం దృశ్యతే దురీశస్య |
 ఆత్మమ్భరిమముమపి శ్రయతే తృష్ణాఽఽతురస్తు ధిగ్ధిక్తమ్ || ౩౮ ||
 నరపత్యన్తరవేద్యైః దత్తాయుర్వాహ్యచేటికామపి యత్ |

కృపణో నాథతి నృపతేర్నివేదయేతిహ కిన్వితో వీచేః ॥ ౩౯ ॥
 ధనపతిహాతకస్య పురః శ్వజాతిలలితం చిరం చరన్నన్తః ।
 సర్వస్యేష్ట ఇవ బహిస్తుష్టానిహతోఽఖిలే కరోతు స కిమ్ ॥ ౪౦ ॥
 యద్రాజానం వశయతి యత్పరిజనమస్య సాన్త్యయతి ।
 యద పత్రపతే చాన్తరాభావీ లాభస్స కస్య సమః ॥ ౪౧ ॥
 కతి కతి పరహితరహితాః కుక్షిమ్భరయో న ధనిగృహశ్వానః ।
 ఉపతానపి బత కృపణాన్తే చాధ్యం తేషు సన్తి కిం బ్రూమః ॥ ౪౨ ॥
 రాజా స తవ మమ త్వం త్వదధీనా వయమిహేతి నృపచేటమ్ ।
 అనునాథతి కృపణం యత్ కిచ్ఛేదిహ లభ్యేత కిన్న జానీమః ॥ ౪౩ ॥
 బ్రహ్మాణ్డం కియదేతత్ కియతీ చాస్మిన్వసున్ధరా సకలా ।
 తత్రాసజ్ఞ్యా భూపాః కృపణాన్తే కిన్న దదతు కృపణాయ ॥ ౪౪ ॥
 కణమపి దదతముదారం కృపణం తద్దానతో మనుతే ।
 కృపణోఽయం కిమసావితి తూలయతి తృష్ణా మిథః పశ్య ॥ ౪౫ ॥
 ఆజివన్నతిస్పృష్టం కియదపి దదతం మితమృచం బ్రూతే ।
 చర్వన్పృజీషమిక్షోః కృపణం నిష్ఠీవినం ఊపన్నివ సః ॥ ౪౬ ॥
 సమ్పదముష్య సమగ్రా గహనమధూదుమ్బరో భృశం ఫలితః ।
 కియతామప్యాజీవో నిహ్నుమహే నాన్తరస్య యది శక్యాః ॥ ౪౭ ॥
 సమ్పదముష్య సమగ్రా కిమ్పాకః కాననే భృశం ఫలితః ।
 కియతామప్యాజీవో నహి నహి శోభైవ పశ్యతాం దూరే ॥ ౪౮ ॥
 అనలముద్ధిస్తుష్టా తత్కార్పణ్యం తదేవ దారిద్ర్యమ్ ।
 ఆలోకేశస్తమ్భం తుల్యమిదం తత్ర కస్య కా సమ్పత్ ॥ ౪౯ ॥
 అజిరే సురతరువాటే గోష్ఠే సురభివ్రజో గృహారామే ।
 చిన్తామణిరవనిగిరయః కిమలమ్మతిరస్తి సత్యమీరయత ॥ ౫౦ ॥
 పరతృష్ణాసమవాయాత్ ఈర్ష్యావిషయోపరోధతః క్రోధః ।
 ఉద్యమభక్తాదాధిరే లవిధినేవ కన్దలతి తృష్ణా ॥ ౫౧ ॥
 వల్గతి తృష్ణావిషయే యస్యా భావం మమత్వముత్కరుతే ।
 పశ్య తయోః కార్కశ్యం యదయమసన్నేవ సంరుజతి ॥ ౫౨ ॥

గర్భయతి వర్ధమానా గుణమివ విషయేషు పుష్ణతీ తృష్ణా ।

తే పునరనయా మృష్ణా దృష్ణా దృష్టివిషవిషధరాయన్తే ॥ ౫౩॥

నృపచోరాదేరర్థే రోగవియోగాదితో భోగే ।

మృత్యుజ్వరాదేర్దేహే భక్తం క్లిశ్నాతి భయమయీ తృష్ణా ॥ ౫౪॥

ప్రాణపరిత్రాణాయ ప్రాయః ప్రాణ్యుర్థతృష్ణయా హీయతే ।

పశ్య విపర్యయమముయా రజ్జోతహృదయో రణాఙ్గణం విశతి ॥ ౫౫॥

యది తృష్ణాముద్రణయేత్ యది వాఽమర్ష భయం విషాదం వా

మా భూత్పదమైస్త్వం వా వైధం వా వైరిణామపి చ ॥ ౫౬॥

విషయాధిగమే భక్తో నిర్వేదో విషయ దోష సమ్బోధః ।

లబ్ధవ్యాన్తరవిరహః ప్రాయస్తృష్ణాధిశమసుఖోపాయః ॥ ౫౭॥

ప్రకృతిరియం తృష్ణాయాః లాభే లాభే వివర్ధతే వియతః ।

భగ్నోద్వ్యమభూయిష్టా క్షీయత హీణే వశమసుఖం సూతే ॥ ౫౮॥

కియదపి లబ్ధం లబ్ధం తృష్ణోపేక్షా తు లబ్ధలబ్ధవ్యే ।

ఆద్యోద్వ్యగవహాన్యా శాన్తరసప్రాణవహనాడీ ॥ ౫౯॥

తృష్ణా యది కిం నిరయే దవదాహమయం యయైవ జగదఖిలమ్ ।

శాన్తిర్యది కిన్వమృతే యయైవ చన్యాతపాయతే విశ్వమ్ ॥ ౬౦॥

అస్తఃకరణే శాన్తే కాన్తం జగదిన్దశికరైకాన్తమ్ ।

తృష్ణావిషానలోష్మే సకలం కాలానలోష్మలం భీష్మమ్ ॥ ౬౧॥

అర్ధానథవా కామాన్ ఆశాన్తే తృష్ణయా యస్మాత్ ।

యదుపక్రమమస్యామి స ఏవ ధర్మః స్వయం సేవ్యః ॥ ౬౨॥

అర్ధేఽథవాపి కామే యామనుబద్ధన్ సదా తపతి ।

తదుపశమే తాం తృష్ణాం బద్ధ్యా సద్యః సుఖీ భవతి ॥ ౬౩॥

పుష్ణాత్యనర్థజాలం తృష్ణైకా సత్యమన్యదాస్థాభూః ।

శమవిషయా పునరేషా కతకరణోన్యాయమనుసరతే ॥ ౬౪॥

న ధనేన క్రేతవ్యా నాపి చ గిరిగహ్వారే విచేతవ్యా ।

నిర్విణ్ణే కరణగణే జోషం యా సా దశా శాన్తిః ॥ ౬౫॥

న శరీరస్యాయాసో న చ కాపి గ్లానిరిన్ద్రియగణస్య ।

న చ హృదయస్య విషాదః శమసుఖసమ్పత్తిసుకరతాం పశ్య ॥ ౬౬ ॥

తచ్ఛాస్త్రం స వివేకః సా విద్యా సా క్రియా వినావద్యా ।
దర్శాయతి నిర్విమర్శం శాస్త్రరసస్తోతసో యది ప్రసరమ్ ॥ ౬౭ ॥

స వివేకో నవివేకో యేన హి విషయేషు సదసదాదిమయః ।
ఇదమద ఇతి వివేకః కృమికీటాదేరపి ప్రకటః ॥ ౬౮ ॥

ఆశావైవశ్యమలం శమయితుమనలం ప్రయస్యతో యస్యః ।
తస్య చ యోగాభ్యాసః కేవలబుసరాశిచర్వణాయాసః ॥ ౬౯ ॥

ఆశా పరమాయాసః స్వామ్యం వైషమ్యమన్తరఙ్గస్య ।
భోగశ్చ రోగయోగః శాస్త్రరసప్రవణచేతసో భాతి ॥ ౭౦ ॥

గాఢనిమగ్నో విషయే దుఃఖైరపి యో వరం సుఖీ మూఢః ।
ఉప్ర్య ఇవ లగుడఘాతైః శాస్త్రో న త్వక్షిపాత్రమివ ఖేదీ ॥ ౭౧ ॥

అనుహృష్యతి నోపేతం నాపేతం వాపి కిఞ్చిదనుతపతి ।
పశ్య విరాగౌదార్యం శాస్త్రరసాస్వాదశీతలస్వాన్తమ్ ॥ ౭౨ ॥

కబలయతు కాలదహనో విశ్వం సప్తార్ణవీ విలాపయతు ।
ఉద్ధూర్ణయతు మరుద్గణ ఉద్దిశమో నేఙ్గతే కిఞ్చిత్ ॥ ౭౩ ॥

విధ్యణ్ణేఽపి వ్యతియతి శాస్త్రరసాస్వాదసాదితోద్వేగః ।
అమోఘనిధిగమ్భిరో ధీరముదాన్తే ముదా పరం ధన్యః ॥ ౭౪ ॥

ఉద్వేజయత్వసాధుః సాధుస్సాధుం ప్రపూజయతు ।
ఏజయతు కోఽపి చపలః సర్వసమశ్శమపరో జయతి ॥ ౭౫ ॥

లిమ్పతు చన్దనపఙ్కేరఙ్గం వాస్యా విలుమ్పతు వా ।
నాశంసతి కల్యాణం నాకల్యాణం తథా శాస్త్రః ॥ ౭౬ ॥

ఉపతిష్ఠంతాం విషయా ఘనాఘనా వాథ సమ్ప్రతిష్ఠంతామ్ ।
ఉపశాస్త్రస్య కిమేతైరన్తరమథవాన్తరిక్షస్య ॥ ౭౭ ॥

తస్య కిమీశతయా వా బ్రహ్మత్వేనాథ వా మహేన్ద్రతయా ।
దైన్యనిదానం తృష్ణా దహనజ్వాలేవ యది పునశ్శాన్తా ॥ ౭౮ ॥

ఉపదాభిరాత్మలోకైరుపతిష్ఠంతాం తమవసరప్రేక్షాః ।
బ్రహ్మద్యాః కిమమీభిః శాన్తిపరైశ్వర్యమీయుషో విదుషః ॥ ౭౯ ॥

బ్రహ్మాతి న బహు మనుతే శ్వనూకరాదీతి విమనుతే నాపి ।
 సమమనుపశ్యన్నాస్తే తుష్టః స్వేనైవ కేవలం శాస్త్రః ॥ ౮౦ ॥
 సబ్రహ్మకాస్సురా గిరిశిఖరగతస్యేవ భూచరాః కృమయః ।
 కేఽమీ భూపాపశదాః శాన్తిపదే శాశ్వతేఽభిషిక్తస్య ॥ ౮౧ ॥
 కిం బ్రహ్మ కిం మశకో మర్తవ్యే మహతి కాలపరివర్తే ।
 కిం మేరుః కిమణుర్వా మజ్జువ్యే సతి మహార్ణవావర్తే ॥ ౮౨ ॥
 అమృతం వాస్తు తృణం వా యద్యశితేనైవ తేన తృప్యేయః ।
 దేవాః కిం కృమయః కిం జ్వలదశనాయామయే తుత్యే ॥ ౮౩ ॥
 యోగాయ న చేత్తనురియమసులభ ఏవామనోహతేర్థగః ।
 దోహాయ న వాహాయ న కిమసౌ వన్ధ్యేవ పుష్యతే కరభా ॥ ౮౪ ॥
 భ్రూభక్తకేలికలితే వక్త్రావర్తే భ్రమన్తి వనితానామ్ ।
 బహుతటమవివేకహతాః కులాచలా ఇవ తు నిచలా ధీరాః ॥ ౮౫ ॥
 త్వష్టాంసమస్థికేశా బీభత్స్యన్తే విభక్తదృష్టాని ।
 సమవాయిషు తేషు కుతో వనితా వనితేతి దుర్ధియో మోహాః ॥ ౮౬ ॥
 స్థానం కిమస్య బీజం కిం కిముపష్టమ్భకం కిమన్తర్వా ।
 ఇత్యవిమృశ్య బహిర్వాక్ కాన్తా కాన్తేతి ముహ్యతి ముద్భవ ॥ ౮౭ ॥
 అన్వక్షం యదనుక్షణమక్షాలితమాస్రవన్మలైర్విస్రమ్ ।
 తస్మిన్జుగుప్సితవ్యే మలభాణ్ణే మానినీతి కిం త్వేతత్ ॥ ౮౮ ॥
 హరిచన్దనమితి సురభిలమాలేతి మనోజ్ఞవాటీతి ।
 వనితాతనుకేశాస్యే దుర్గన్ధం పిదధదేవ ముహ్యతి కిమ్ ॥ ౮౯ ॥
 వదనం యదమృతకర ఇతి నయనం యచ్ఛాపి నీలనలినమితి ।
 కనకలతేతి యదజం తదేవ నిధనే తనోః కథం పశ్య ॥ ౯౦ ॥
 అమృతావయవశరీరా బాలా చాస్త్రి కలేవ నిర్గలితా ।
 ఆప్యాయత్యపాఙ్గైరితి ముహ్యతి పశ్య కస్య కో యోగః ॥ ౯౧ ॥
 ఆలమ్బితమాలిన్గితమాఘ్రాతఞ్చానుచుమ్బితఞ్చాపి ।
 ఉపభుక్తమన్గనాన్గం కిమల మోహశ్రమాదన్యత్ ॥ ౯౨ ॥
 కణ్ణూతినోదనం వా కామానలవేగసంశమో వాపి ।

ఉభయోరుభయం తుల్యం కిమయం స్వయమేవ కింకరః స్త్రీణామ్ || ౯౩||

మేదోవుదమక్ష్మత్పలమస్థివివారం మృదుస్మితం జ్యోత్స్నామ్ |

లాలామధరామృతమితి కవిభిర్మహాయద్భిరాహతో లోకః || ౯౪||

యదపాఙ్గలేశసఙ్గాదఙ్గముపాఙ్గం జగుప్సనీయమపి |

మఙ్గలమివాఙ్గానానాం తమనఙ్గం బ్రూమహే జగన్మోహమ్ || ౯౫||

కాలవ్యాలిదంష్ట్రాః క్షురధారా క్షుద్రరాజమైత్రీ చ |

ఏకత్రైకత్ర వధూరియమథవైకాతిరిచ్యతే సకలాత్ || ౯౬||

కుటిలాస్పర్శే భావాః కున్తలజాలే కుతః కవేర్నిష్ఠా ||

కర్కశమస్తఃకరణం తర్కయ యువతేరుత స్తనగ్రస్తీ || ౯౭||

వదితున్న ప్రభవామో వనితా యాస్సన్తు తాస్సన్తు |

మూర్వాభిర్మాయాభిః ముముక్షతామస్త్యలన్తాభిః || ౯౮||

సంస్కృతినిరయసరణ్యాం మోహాన్తర్దాహసన్ధమధమన్యా |

ముక్తిద్వారార్గలయా గలనిగలే నాలమఙ్గనయా || ౯౯||

సాహససఙ్కేతభ్రువా చపలచాపల్యచాదుశిక్షికయా |

మలమణిమఙ్గాలాషికయా చిరమలముద్బద్ధపాశ్యయాఙ్గనయా || ౧౦౦||

రాగోద్దేచితపూయక్లిన్నే నాడివ్రణే కృమిక్షీణే |

పుత్రః పుత్ర ఇతీమే లోకా బమ్భుమతి సమ్భుమేణ కియత్ || ౧౦౧||

ఉపరున్ధన కుశలం స్వం పుత్రం మిత్రం కలత్రమితి |

పశ్యతి కిం పాథేయం పరలోకప్రస్థితో యదా భవతి || ౧౦౨||

అభ్యస్యామో విద్యాం విషయానుపభుజ్జ్మహేఽథ శామ్యామః |

కుర్వో యథాభిలషితం క్రూరో మృత్యున్తు న క్షణం కురుతే || ౧౦౩||

వృద్ధో మాతాపితరో సాధ్వీ భార్యా సుతశ్శిశురకార్యైః |

అపి భార్యా ఇత్యన్ధన్వయం పతన్తన్నిపాతయత్యన్ధమ్ || ౧౦౪||

లాభో బహులాయాసో లబ్ధస్యాధిర్వ్యయేఽథవా నాశే |

కిన్న ధనాశా దుఃఖం భోగాపగతం చ యత్తదనుతపతి || ౧౦౫||

సత్యం లభ్యే లభ్యే కిమపి సుఖం తత్ర భుక్తనష్టేఽపి |

యద్దుఖం తదరున్తుదమామృత్యోర్ధహతి కోటరాగ్నిరివ || ౧౦౬||

నార్జనరక్షాయాసో న వ్యయనాశాదిశక్కుయాతజ్కుః ।
 నిత్యసుఖైకనిధానం ధనమాకించున్యమన్యదేవ సతామ్ ॥ ౧౦౭॥
 హాలాహలవాహిన్యా బలవదుదన్యాం స శమయితుం ఘటతే ।
 కీర్మాకైరశనాయాం సుఖాయ మూఢో ధనాయ యతతే యః ॥ ౧౦౮॥
 దారా హృదయవిదారాః సుతాస్సతాఞ్చైవమసుతరాధికరాః ।
 ధనమపి సంతనిధనం పారివ్రాజ్యం సుఖైకసామ్రాజ్యమ్ ॥ ౧౦౯॥
 ధనవానస్మితి మదః కియతాపి ధనేన కృచ్ఛృలభేన ।
 తదపాయే మృతిమూరాచ్ఛ తదనిచ్చైవ త్వనిచ్చతోఽప్యమృతమ్ ॥ ౧౧౦॥
 విషయపరిగ్రహమూలా వర్ధావధికాపగా ఇవోత్కూలాః ।
 ప్రవహన్త్యాపన్నదోఽయోస్వాశాపాశితా విపద్యన్తే ॥ ౧౧౧॥
 ఆమణ్ణో జిజ్ఞాసితముద్ఘాహోఽగ్రాహితం మిథోఽవధృతమ్ ।
 సర్వాశసంశాన్తిన్తై వినివర్తతే భవావర్తః ॥ ౧౧౨॥
 కిం యాగైః కిము యోగైః కిం వా భూమిప్రదక్షిణక్రమజైః ।
 హృది యది రూఢా శాన్తిర్యది వాశా కిన్ను తైరేవ ॥ ౧౧౩॥
 ధర్మాయ కుశలమస్తు స్మర్తుమనర్థాత్మనో విభేష్యర్థాన్ ।
 ధిక్కామానసుఖమయాన్ అధునా విశ్రమితుమస్మి శాన్తిపదే ॥ ౧౧౪॥
 యే కేఽప్యాన్తరభాహోః సుఖహేతోరనుస్మతాః క్రియాయోగాః ।
 తాననుజానామ్యధునా విశ్రాన్తో నియతమేవ శాన్తిపదే ॥ ౧౧౫॥
 ఆ ద్రుహిణాదా చ కృమేరక్రమికా కాలికేఽపి సుఖఃదుఃఖే ।
 అంహో పశ్యత మోహం క్షణం ప్రసీదతి జనో విషీదతి చ ॥ ౧౧౬॥
 భద్రమభద్రం వా నః కర్మ వినిర్మాతు కామతో జన్మ ।
 ఆశ్రాన్తం శాన్తిపదే విశ్రాన్తం స్యాద్యది స్వాన్తమ్ ॥ ౧౧౭॥
 దివ్యనదీ కునదీ వేత్సార్యావర్తోఽథ కీకటో వేతి ।
 తావద్వికల్పమోహో యావన్నేత పావసీం శాన్తిమ్ ॥ ౧౧౮॥
 పుణ్యమిదం తీర్థమదః పుణ్యతమశ్చేతి యశ్చరతు చశ్చాః ।
 ప్రాయో దేశాతిథయః శాన్తస్యాత్తైవ తీర్థమమృతమయమ్ ॥ ౧౧౯॥
 కిం పుష్కరం ప్రయాగః కిం వా గజ్జాభిసంక్లమో వాపి ।

బహిరను విమృశత్యంహో నాత్మానం తీర్థమఖిలతాపకరమ్ || ౧౨౦||

కర్తవ్యమకర్తవ్యం ప్రతికర్తవ్యమితి విభ్రమవికల్పైః |
అలమలమాయాసఫలైరన్తర్విశ్రాన్తిమేమి శాన్తిపదే || ౧౨౧||

సాధితమనయా తన్వా భవమరుపథచారవిభ్రమస్థానమ్ |
అలమలమముయా భూయః కృతఘ్నతేయం తు మర్షణీయా నః || ౧౨౨||

ఆశ్వాసితమఖిలేన్ద్రియమానన్దితమన్తరక్లమతరక్లమ్ |
బహ్వాన్నా జీవకలా కిం బ్రూమః శమరసామృతాస్వాదమ్ || ౧౨౩||

ఉపశాన్తాస్సన్తాపాః శారీరా మానసాశ్చ యే చాన్యే |
కైరపి సుకృతైరధునా శాన్తిసుఖాభౌ విహరతి స్వాన్తమ్ ||

(విహరతి హృదయం శమామృతామ్బునిధౌ) || ౧౨౪||

యేషాం పక్షవిపక్షౌ న స్తో నాపి ప్రియాప్రియే మహతామ్ |
నాపి చ హర్షవిషాదౌ తే శాన్తాస్తాన్మమస్యామః || ౧౨౫||

ఊహాసహముపరిప్లవముపచితసన్దేహమున్మిషన్మోహమ్ |
మ్యతపూర్వపరక్రమకం జ్ఞానం యేషామిమేషి హుం గురవః || ౧౨౬||

అవ్యాహతం వ్యవహితేష్యతిసూక్ష్మేఽపి స్ఫుటోత్తరస్ఫురణమ్ |
అక్రామికనకలవిషయం జ్ఞానం మహతాం నిరజ్ఞానం జయతి || ౧౨౭||

ఇతి శాస్త్రసుధామ్బుధిం మధిత్యా ప్రతిలబ్ధం ప్రశమామృతం నిషీయ |
అవధూతభవామయాధివాధా విబుధా నిర్గుణుతాజరామరాశ్చ || ౧౨౮||

వాసుదేవేన్ద్ర యోగీన్ద్రవరణామ్బుజరేణునా |

కృష్ణానన్దేన యమినా ప్రణీతం ప్రశమామృతమ్ |

ఇతి కృష్ణానన్దకృతిషు ప్రశమామృతం సమూర్ణమ్ ||

Notes:

Ambrosia of tranquility longest of the nine works by Krishnananda describing the blissful nature of a stage when the mind is completely checked from its frivolous tendencies, though not annihilated and made receptive of the blissful nature of the Atman, the dearest and the supreme object of love of all the living creatures. (beings). It consists of 128 verses.

Proofread by Rajesh Thyagarajan

Prashamamritam

pdf was typeset on November 6, 2025

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

